

'De expertise van anderen moet je benutten en betrekken bij wat je doet.' Voor de Amersfoortse wethouder Fatma Koşer Kaya is het logisch dat ze juist op het thema smart city samenwerkt met andere overheden, met bedrijven en met kennisinstellingen. 'Het RIVM of de Universiteit Utrecht, die heb je gewoon graag als partner.'

Fatma Koşer Kaya, wethouder in Amersfoort

'We leven niet meer in een tijd waarin elke gemeente zelf het wiel uitvindt'

AUTEUR: JAN-WILLEM WESSELINK (FUTURE CITY FOUNDATION)
FOTOGRAFIE: ROB ACKET (PIKTSJERS)



In december 2020 tekende de Amersfoortse wethouder Fatma Koşer Kaya de City Deal 'Een slimme stad, zo doe je dat', samen met vijftig andere partijen. Het is de volgende kraai in de ketting van smartcitysamenwerkingsverbanden waar de gemeente deel van uitmaakt. De stad is onder meer partner van de Data- en Kennishub Gezond Stedelijk Leven, van de Future City Foundation, doet mee aan de projecten SCOREwater en Snuffelfiets en betreft burgers actief via Meet Je Stad. Amersfoort zoekt kortom constant de samenwerking op en volgens Koşer Kaya is dat niet zonder reden. 'Door samen te werken, leggen we een sterke basis voor ons eigen beleid en onze eigen kennis. We kunnen veel sneller leren en fouten voorkomen. Bovendien werken we nu samen met vooraanstaande partners als het RIVM of de Universiteit Utrecht, die heb je gewoon graag als partner.'

Volgens de wethouder kan het ook niet anders en onderscheidt het thema smart city zich hier ook niet heel erg van andere thema's. Amersfoort is bijvoorbeeld ook een van de partners in de pas opgerichte regionale ontwikkelingsmaatschappij in de provincie Utrecht en de gemeente werkt ook samen op het gebied van cultuur, openbaar vervoer en tal van andere dossiers. 'We leven niet meer in een tijd waarin elke gemeente zelf het wiel uitvindt. De term quadrupel helix is niet voor niets ontstaan. Waar het van pas komt benutten we kennis en expertise van anderen. Dat proberen wij te doen op alle thema's en zeker op dit onderwerp. De expertise van anderen moet je benutten en betrekken bij wat je doet'

“Bedrijven die meedoen in SCOREwater geven aan dat ze heel veel leren van hun partners in Barcelona en Göteborg”

Risico is laag, baten zijn groot

Een recent voorbeeld van zo'n samenwerkingsverband is de Data- en Kennishub Gezond Stedelijk Leven waarvan Amersfoort aan de wieg stond. Binnen deze hub wordt samengewerkt met onder andere het RIVM en de Universiteit Utrecht, maar ook met andere gemeenten, provincie en bedrijven. Dat wordt vaak heel concreet. Zo

doet de gemeente mee aan een project over de door het RIVM ontwikkelde Groene Baten Planner. Dit rekeninstrument wordt in het door het ministerie van BZK gefinancierde project ingebouwd in en getest met digital twin software. Het project illustreert voor Koşer Kaya mooi de voordelen van samenwerken: 'We leren hier niet alleen welke techniek we het beste kunnen inzetten, maar ook hoe we dat het beste kunnen organiseren. En het risico is redelijk laag omdat we samenwerken en een subsidie hebben ontvangen.'

“Ik heb nooit begrepen waarom je als overheid tegenover je burgers zou willen staan”

Een project waarin al langer wordt samengewerkt is SCOREwater, waarin aan de ene kant wordt samengewerkt met professionals uit Göteborg en Barcelona, maar ook met de eigen inwoners. SCOREwater is, net als Snuffelfiets, een voorbeeld van *citizen science*. 'Een van de lessen die de gemeente daar trok is dat overheden gewend zijn om anders te werken dan wat goed werkt bij citizen science. Bij de overheid zijn we gewend om te werken met specifieke en vooraf gedefinieerde plannings. Het is lastig om dit te matchen met hoe citizen science werkt, dat drijft op de kracht van vrijwilligers en spontane initiatieven. Als gemeente leren we hoe we hier zo goed mogelijk mee om kunnen gaan.'

Een ander voordeel van deze samenwerking zit in de internationale dimensie. Niet alleen voor de steden, maar zeker ook voor het deelnemende bedrijfsleven. 'Ik was onlangs op bezoek bij een van de bedrijven die meedoen in SCOREwater en ze gaven aan dat ze heel veel leren van hun partners in Barcelona en Göteborg. Daar word ik heel blij van.'

En tenslotte laat het project mooi zien hoe het lokale bedrijfsleven kan profiteren van samenwerkingsverbanden. 'Ons Amersfoort Business Team onderhoudt nauw contact met het lokale bedrijfsleven. De mensen uit dat team weten heel goed wat er onder bedrijven en ondernemers speelt en wie waar mee bezig is. Daardoor kun-

nen we heel snel schakelen als het moet. Dat is de basis van het succes dat we nu zien in SCOREwater.’

Of eigenlijk ligt de basis nog wel een stap eerder. ‘Ik heb nooit begrepen waarom je als overheid tegenover je burgers zou willen staan. Waarom je niet zou samenwerken en naar ze luisteren? Die tijd is gelukkig ook echt voorbij. Je moet het samendoen. Samen met je inwoners, je bedrijfsleven en je kennisinstellingen. Je moet openstaan voor de mogelijkheden die een ander je aanreikt. Dan werk je bottom-up, dan krijg je dragers en dan is de kans van slagen ook veel groter. Bovendien deel je dan de lasten, maar haal je de lusten dubbel zo snel op.’

Zit in ons DNA

‘Dat laatste is belangrijk voor Amersfoort. We werken bijvoorbeeld in verschillende samenwerkingsverbanden met digital twins. We leren nu hoe we dat kunnen inzetten in onze organisatie. Niet alleen qua techniek, maar ook qua regelgeving. Door alles wat we leren, kunnen we veel specifiekere beleid formuleren.’ Dat betekent niet dat deze manier van werken ook het einddoel is. ‘Uiteindelijk halen we ook de kennis en



data-cluster in onze gemeente, dat is heel interessant om mee samen te werken.’

En tenslotte heeft Amersfoort ook een gemeentebeestuur dat erg graag wil leren van haar partners. Dat geldt zeker voor Koşer Kaya zelf: ‘Ik doe dit werk niet voor mezelf. Ik doe dit werk voor de stad. Het gaat mij er niet om dat ik er mijn stempel op druk, maar dat we het beste doen voor Amersfoort. Dat we een meerwaarde creëren. Maar ik kan me wel voorstellen dat we op een gegeven moment meer zaken naar ons toetrekken en meer in eigen huis doen, meer onze eigen stempel op zaken drukken, omdat je dan meer vaart kunt maken. Maar in de fase waarin we nu zitten, leren we van elke partner waarmee we samenwerken. En dat is enorm waardevol.’

- Fatma Koşer Kaya is sinds 2018 voor de D66 wethouder in Amersfoort. In haar portefeuille zitten Onderwijs en Arbeidsmarkt, Economie, Cultuur, Milieu, City Marketing en Smart City.

- Daarvoor was ze onder andere Tweede Kamerlid en werkte ze als jurist bij verschillende organisaties.
- De gemeente Amersfoort neemt deel aan verschillende smartcityinitiatieven, waaronder:
 - SCOREwater: waarin samen met Göteborg en Barcelona onderzoek wordt gedaan naar hoe data kan worden ingezet om waterproblemen op te lossen (zie ook pagina 179)
 - Snuffelfiets en Meet Je Stad, samen met onder andere de provincie Utrecht en het RIVM, waarin fietsers zelf hun luchtkwaliteit meten (zie ook pagina 168)
 - City Deal ‘Een slimme stad, zo doe je dat’: waarin samen met vijftig partners onderzoek wordt gedaan naar procestooling voor de slimme stad (zie ook pagina 095)
 - Data en Kennishub Gezond Stedelijk Leven: waarin wordt onderzocht hoe data kan worden ingezet om te komen tot een gezonder leefklimaat (zie ook pagina 152)
- De gemeente Amersfoort is een van de premiumpartners van de Future City Foundation en stond aan de wieg van het FIWARE Lab in Nederland.

“Wij zijn niet bang om te innoveren, dat zit in het DNA van de Amersfoorters”

mensen in huis die nodig zijn om onze taken als gemeente goed te doen. Maar op dit moment is dat nog niet het geval. Op dit moment moeten we leren. En dat doen we samen.’

Dat gaat de gemeente goed af, want partners werken graag met Amersfoort samen. ‘Wij zijn niet bang om te innoveren, dat zit in het DNA van de Amersfoorters en in het DNA van onze organisatie. Dat is echt heel belangrijk, want als je daar niet voor openstaat, word je door onmogelijkheden en angst geleid. Daarbij levert het de partners veel op en ten slotte hebben we sectoren hier die heel erg interessant zijn. We hebben een *geo-*